

İKT-nin şagirdlərin bilik qabiliyyətlərinə təsiri

Sivilizasiyanın müasir mərhələsində biz elmin, texnikanın, xüsusilə də texnologiyaların sürətli inkişafının şahidiyik. Müasir insan üçün, bu sürətlə dəyişən şəraitə uyğunlaşmaq məqsədilə özünü inkişaf etdirməyə və öz yaradıcı qabiliyyətini həyata keçirməyə hazır olmaq lazımdır.

Təhsilin fasiləsizliyinin təmin olunmasında uğurla tətbiq olunan distant təhsil İKT-nin geniş imkanları ilə səciyyəlidir

Bu gün bütün dünyada yaşanan pandemiya böhranı milli təhsil sistemləri qarşısında ciddi tələblər qoyub. Bu tələblərdən biri tədrisdə müxtəlif İKT təlim texnologiyalarından istifadənin qaçılmazlığıdır. İndiki mərhələdə təhsilin fasiləsizliyinin təmin olunmasında uğurla tətbiq olunan virtual, distant təlim İKT-nin təhsildə geniş imkanları ilə səciyyəlidir.

Məlumdur ki, təhsilin modernləşdirilməsi cəmiyyətin fəal köməyi ilə həyata keçirilən ümummilli vəzifədir. Məhz bu, təhsildə keyfiyyətə nail olmağa səbəb olacaq. Müasir informatikanın metod və vasitələrinin inkişafı və mükəmməlliyi təhsil və elm mühitinə daxil olmağa imkan verir.

Artan informasiya axını, reklam, kompüter texnologiyalarının tətbiqi şagirdlərin idrak qabiliyyətinə və onların tərbiyəsinə böyük təsir göstərir. Onlar ətraf aləmi yeni bir şəkildə qəbul edirlər. Bu işdə şagirdlərə bilikləri müstəqil şəkildə ömrürboyu

öyrənmək istəkləri kömək edir.

Bu işdə onların əsas köməkçiləri idraki fəaliyyət və maraq, yeni biliklər əldə etmək arzusudur. Təhsilənlərin əməksevərliyi də eyni dərəcədə vacibdir. Məhz hər kəs özünə lazım olan məlumatı tapmağı və ondan düzgün, lazımı məqsədlər üçün istifadə etməyi bacarmalıdır.

Bu işə təhsil prosesinin effektivliyinin yüksək əyanilik dərəcəsi hesabına artmasına, əyani-obrazi təfəkkürün, şüurun, özünüinkişafın və şagirdlərin fəallığının inkişafına gətirib çıxarır.

Müasir təhsildə İKT-nin istifadəsinin əhəmiyyəti

Təhsil sistemində informatika və informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının öyrənilməsi aşağıdakı məqsədlərə nail olmağa yönəlib:

- təhsil sisteminin davamlı inkişaf mexanizminin yaradılması, yəni, təhsilin yeni müasir keyfiyyətinə nail

olmaq,

- kompüter savadlığının formalaşdırılması,

- tədris fəaliyyətində və gündəlik həyatda informasiya ilə işləmək üçün kompüter texnikasından istifadə bacarıqlarını öyrənmək,

- maraqlanmağa marağın artırılması, texniki təlim vasitələrinə diqqətli yanaşmanı tərbiyə etmək,

- tədqiqat və praktik bacarıqların formalaşdırılması,

- dünyagörüşün, maraqlılığın, davamlı diqqətin, yaddaşın, şüurun formalaşması.

Proqram vasitələrindən istifadə

edərək tədris məlumatlarını müxtəlif formalarda ekranda təqdim etmək olar:

- Biliklərin mənimsənilməsi, bacarıq və şəxsiyyətlərin əldə edilməsi proseslərinə təşəbbüs etmək,

- Təlimin nəticələrinə mütəmadi nəzarəti həyata keçirmək,

- Müəyyən düşüncə növlərini formalaşdırmaq və müəyyənləşdir-
mək,

- Şagirdlərin bilik və tədris fəaliyyətlərini aktivləşdirmək.

Didaktik prinsiplər baxımından proqram vəsaitlərindən istifadə etməklə səmərəli həyata keçirilən ən mühüm metodiki istiqamətlər:

- təlim prosesinin fərqləndirilməsi (məsələn, müxtəlif mürəkkəb dərəcəli istiqamətlər üzrə əldə edilmiş məqsədə mərhələli irəliləmə),

- təlim motivasiyasının gücləndirilməsi,

- şagirdin tədris materialını öyrənməsi strategiyası,

- eksperiment şəraitində öyrənilən proseslərin və ya hadisələrin modelləşdirilməsi və imitasiyası, laboratoriya işlərinin aparılması (məsələn, kimya, fizika),

- şagirdin və müəllimin təhsil fəaliyyətinin informasiya mədəniyyətinin formalaşdırılması (məsələn, elektron cadvəllərdən istifadə etməklə).

Bu gün təhsilin bütün mərhələlərində informasiya təsirlərinin gücünə görə aparıcı yer multimedia vasitələrinə ayrılır. Bu, informasiya texnologiyalarının ən müasir növüdür, multimedia adını almışdır ki, bu da müxtəlif informasiyaların sintezi deməkdir.

Təhsildə aşağıdakı multimedia növləri ən çox maraq doğurur:

- ◆ elektron dərsliklər
- ◆ elektron ensiklopediyalar
- ◆ multimedia kitabları, sənədlər
- ◆ fotoalbomlar və s.

Beləliklə, İKT-nin dərslərdə istifadəsi şagirdlərin idrak imkanlarının inkişafına kömək edir ki, bu dərslərdə onlar böyük həvəslə və fəallıqla iştirak edirlər. Bundan əlavə, onlar tədris materialını dərk edir və uzun müddət mənimsəyirlər. İKT-dən istifadə nəticəsində şagirdlərdə şəxsiyyətin müstəqillik, məsuliyyət, öhdəlik, dəqiqlik, nizam-intizam, dünyagörüş, dinləmək və lazımı qərar qəbul etmək bacarığı kimi keyfiyyətləri inkişaf edir. Həmçinin idarəetmə texnikasından istifadə, informasiya axtarışı və yeni biliklər inkişaf edir. Hər gün tələbələr kompüter texnologiyasında yeni və təzə biliklər axtarırlar. İKT təbiətdə, cəmiyyətdə, inkişafda, fəaliyyətdə keçən hər hansı bir prosesi göstərməyə imkan verir.

Beləliklə, İKT yalnız tələbələrin biliklərinin mənimsənilməsinə deyil, həm də özünü inkişaf etdirməyə, yaradıcı və zehni inkişafa kömək edir.

Rəna RZAYEVA,
ADPU nəzdində ADPK-nin
kimya-biologiya müəllimi